

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2088/2019
25.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Чедимир Голубовић адвокат из ..., против тужене Националне службе за запошљавање, Београд, ради поништаја решења и враћању на рад, одлучујући о ревизији тужиље изјављене против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3285/2018 од 31.10.2018. године, у седници већа одржаној дана 25.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3285/2018 од 31.10.2018. године тако што се одбија као неоснована жалба тужене и потврђује пресуда Првог основног суда у Београду П1 551/16 од 14.12.2016. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиљи на име трошкова ревизијског поступка исплати износ од 33.000,00 динара у року од 15 дана од пријема писаног отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 551/16 од 14.12.2016. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и поништено решење директора тужене број ../2016 од 25.01.2016. године, којим је тужиљи отказан уговор о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности бр. ../2007 од 16.01.2008. године са припадајућим анексима, И тужена обавезана да тужиљу врати на рад. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 21.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3285/2018 од 31.10.2018. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 551/16 од 14.12.2016. године па је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиље за поништај решења директора тужене број ../2016 од 25.01.2016. године којим је тужиљи отказан уговор о раду са припадајућим анексима, тужбени захтев тужиље за враћање на рад и захтев тужиље за накнаду трошкова које је у поступку пред првостепеним судом имала. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова које у

поступку пред првостепеним судом имала. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је благовремено изјавила жалбу због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. у вези члана 441. ЗПП ("Службени гласник РС" 72/11... 55/14) и утврдио да је ревизија тужиле основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, нити је учињена друга битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП на коју се у ревизији тужиле указује.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем тужене број ../2016 од 25.01.2016. године, тужилци, запосленој у Дирекцији, Одељење за ... на пословима ..., отаказан је уговор о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности од 16.01.2008. године са припадајућим анексима, услед престанка потребе за радом запослене због организационих промена код тужене, које су довеле до смањења обима посла, а који разлози нису могли бити отклоњени мером запошљавања. Тужилци је радни однос престао закључно са 31.01.2016. године. Према листи основних критеријума које је тужени применио приликом утврђивања вишка запослених, послове ... које је обављала тужила у том моменту обављало је још три запослена, а како применом основних критеријума није утврђен вишак, примењени су и допунски критеријуми где је тужила добила укупно два бода.

Програмом решавања вишка запослених од 12.01.2016. године предвиђени су разлози престанка потребе за радом запослених код туженог, разлози за утврђивање вишка запослених и примена Одлуке о максималном броју запослених на неодређено време за 2015. годину. Одлуком од 09.12.2015. године утврђен је максимални број запослених на неодређено време код тужене. У складу са наведеном одлуком директор тужене је донео Правилник о организацији и систематизацији послова од 16.12.2015. године. Утврђено је да је код тужене 70 запослених на неодређено време вишак, јер је за њиховим радом престала потреба, односно раде на пословима на којима је утврђено смањење броја извршилаца. На коначном списку запослених код тужене, за чијим радом је престала потреба од 05.02.2016. године, је и тужила под редним бројем 5.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужена поступала супротно закону и да је оспорено решење донето у незаконито спроведеном поступку решавања вишка запослених. Тужена није у потпуности спровела прописану процедуру. Програм решавања вишка запослених мора да садржи број, квалификациону структуру, године старости и стаж осигурања запослених који су вишак и послове које обављају. На дан доношења Програма 12.01.2016. године тужена није утврдила списак запослених за чијим радом је престала потреба, већ је у програму само констатовано да ће по доношењу истог применом критеријума бити утврђен коначан списак запослених. Тужена је прво отказала уговор о раду тужилци, а након

тога утврдила списак вишка запослених. Из тих разлога је усвојен тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о раду.

Супротно закључку првостепеног суда, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев у целости са образложењем да је доношењу решења о отказу уговора о раду тужили претходило доношење и објављивање Правилника о организацији и систематизацији послова којим су укинута одређени послови а на другим је смањен број извршилаца као и Програма решавања вишка запослених, а да околност да Програм решавања вишка запослених у тренутку доношења није садржао број, квалификациону структуру запослених који су вишак и друге недостатке, из члана 155. став 1. тачка 3. Закона о раду, не чини Програм манљивим а назначени недостаци немају карактер битне повреде процедуре и не представљају недостатак који био био од утицаја на законитост и правилност оспореног решења о отказу уговора о раду.

Врховни касациони суд сматра да се основано ревизијом тужиле указује да је побијана пресуде донета уз погрешну примену материјалног права.

Према становишту Врховног касационог суда, правилан је закључак првостепеног суда по коме се и списак запослених који представљају вишак и послови које они обављају морају сачинити као саставни део Програма решавања вишка запослених пре давања отказа уговора о раду. На то се основано указује у ревизији. Отуда није законит отказ уговора о раду који је дат по усвајању Програма који не садржи број, квалификациону структуру, године старости и стаж осигурања запослених који су вишак и послове које они обављају, односно списак запослених који су вишак. Садржина програма регулисана је одредбом члана 155. став 1. тачка 3. Закона о раду. У конкретном случају Програм садржи само назнаку да ће се накнадно по утврђеним критеријумима сачинити коначан списак вишка запослених. Тужена је прво отказала уговор о раду тужили, а након тога утврдила списак вишка запослених.

Програм решавања вишка запослених са свим елементима, па и списком вишка запослених, чини део законом предвиђене процедуре за отказ уговора о раду. Зато се комплетан Програм мора донети пре доношења појединачних решења о отказу уговора о раду. Незаконитост поступка који је претходио отказу није у томе што је Програм спроведен у две фазе, у којој су у првој утврђени критеријуми, а у другој сачињен списак запослених, већ у томе што је отказ тужили дат пре окончања обе фазе, односно пре него што је утврђена листа са списком запослених који су вишак. Управо је то услов који предвиђа одредба члана 155. Закона о раду за утврђивање вишка запослених према програму решавања вишка запослених.

Како је тужила успела у спору по ревизији, признати су јој трошкови ревизијског поступка на име састава ревизије, у износу опредељеном у изреци.

Из наведених разлога Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 416. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић